

нів. Здебільшого їхнім успіхам сприяло ще й те, що розвідка римлян зазвичай діяла набагато ефективніше розвідок їхніх супротивників» [3, С. 13-14].

Думаю, досвід Риму у забезпеченні стану «готовності до війни заради миру» є гарним прикладом і для нашої, насиченої загрозами гібридної війни, доби.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дандо-Коллінз С. Легионы Рима. Полная история всех легионов Римской империи / Пер.с англ. М., 2013. 639 с.
2. Потрашков А. С. Загадки истории. Древний Рим. Харьков: Фолио, 2009. 380 с.
3. Дмитренко В. Розвідка та інші таємні служби Стародавнього Риму і його супротивників. Львів: Кальварія, 2008. 752 с.

Харитонова Олена Іванівна,

*докторка юридичних наук, професорка, член-кореспондент НАПрН України, завідувачка кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції Національного університету
«Одеська юридична академія»*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

24 лютого 2022 року через військову агресію Російської Федерації проти України Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» № 64/2022 було ведено воєнний стан на території України.

Війна призводить до якісної зміни стану суспільства, тому що багато державних інститутів починають виконувати специфічні функції, зумовлені саме війною. Унаслідок цього життя суспільства, його економіку перебудовують для забезпечення перемоги над ворогом.

У зв'язку з введенням воєнного стану на території України та військові дії держави-агресора в Україні, законодавство України зазнало певних змін, що мають на меті забезпечити максимально можливий захист інтересів держави та її громадян. В першу чергу були внесені

зміни до законів та підзаконних актів, які забезпечують основні для більшості громадян механізми реалізації своїх прав.

В мирному житті інтелектуальна власність є однією з рушійних сил економіки і одночасно своєрідним маркером її розвитку. Це стосується і вкрай важливої для нас сфери ІТ, і виробництва, і торгівлі, та інших галузей. В тому числі ускладнилась робота патентних повірених, виключно через яких іноземні правовласники комунікують з Національним органом інтелектуальної власності України.

13 квітня 2022 року набув чинності Закон України 2174-ІХ від 01.04.2022 року «Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України». Що змінює цей закон у регулюванні відносин інтелектуальної власності?

На період воєнного стану перебіг строків, пов'язаних із охороною прав інтелектуальної власності, зупиняється.

Якщо на період починаючи з 24 лютого 2022 року та протягом дії воєнного стану припадає закінчення строку правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності, в цьому випадку існує можливість здійснити дії, необхідні для продовження дії охоронних документів (свідоцтв, патентів), протягом 90 днів після скасування воєнного стану, без необхідності сплати додаткових зборів за пропуск відповідних строків.

Протягом всього строку дії воєнного стану відповідні права залишаються чинними, і можуть бути поновлені у загальному порядку після скасування дії воєнного стану.

Зазначені положення стосуються таких строків:

- Строків, пов'язаних з охороною прав інтелектуальної власності
- Строків щодо процедур набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності
- строків подання заперечення проти заявки або міжнародної реєстрації на території України
- строків оскарження НОІВ у судовому порядку або до Апеляційної палати про визнання прав на винахід недійсними
- строків, протягом яких можливі поновлення пропущених строків (крім – строків, встановлених для здійснення дій НОІВ).

Перебіг строків продовжується з дня, наступного за днем скасування воєнного стану, з урахуванням часу, що минув до їхнього зупинення.

Всі необхідні заяви, клопотання, заперечення, відповіді, подання яких передбачено відповідними профільними законами – також можуть бути подані протягом 90 днів після скасування воєнного стану, без необхідності сплати додаткових зборів за поновлення, подовження або продовження строків.

Майнові права інтелектуальної власності строк чинності яких спливає на день введення в Україні воєнного стану або протягом дії воєнного стану, залишаються чинними, до дня, наступного за днем скасування воєнного стану. З дня, наступного за днем скасування воєнного стану, чинність майнових прав інтелектуальної власності може бути продовжено у встановленому порядку, з урахуванням особливостей, встановлених цим законом.

Зупинення перебігу строків для вчинення дій, пов'язаних з охороною прав інтелектуальної власності, а також строків щодо процедур набуття цих прав не припиняє чинність майнових прав інтелектуальної власності.

1. Зупинення перебігу строків не тягнуть за собою зупинення дії свідоцтв, патентів, якими засвідчується виникнення прав інтелектуальної власності. Тобто, всі свідоцтва, патенти є дійсними.

2. Під час дії воєнного стану встановлені законодавством права інтелектуальної власності продовжують діяти і реалізуються суб'єктами права інтелектуальної власності у повному обсязі.

3. Не зупиняються строки, встановлені для здійснення дій НОІВ України або Міністерством аграрної політики та продовольства України.

Слід зазначити, що цей закон у оцінках фахівців не є таким уже однозначним, оскільки стосується всіх об'єктів прав інтелектуальної власності, отже серед них також ліки, медичні вироби, які охороняються патентом, зокрема, кровоспинні, антибіотики для поранених, турнікети для зупинки крові тощо, виробництво яких для нас сьогодні є питанням виживання.

Другим аспектом прав інтелектуальної власності, пов'язаним з війною, є доволі масовий «ребрендінг», а також репутаційні втрати. Це стосується торговельних марок, у назві яких є літера «Z». В усьому світі проходить кампанія з видалення букв Z із назв продуктів різноманітних брендів. Причиною цього стало використання цієї літери російськими окупантами, як символу жорстокої війни в Україні.

Справа в тому, що від початку війни Росії проти України літеру Z, якою російські окупанти маркують свою військову техніку, дедалі

частіше порівнюють з фашистським символом свастики часів Другої світової війни. Водночас в Україні зареєстровано чимало торговельних марок, в назві яких є Z.

Лише поверховий пошук в Спеціальній інформаційній системі Укрпатенту (СІС) виявив понад 1000 торговельних марок та заявок на реєстрацію, в яких є словесна чи графічна літера Z.

Як бути таким брендам? Як використання Z у символіці країни-агресора вплинуло чи може вплинути на власників брендів та бізнесу?

По-перше, відбувається досить масова відмова від використання зазначеного символу.

Так, Український онлайн-ритейлер Rozetka долучився до глобальної комунікаційної платформи BraveUkraine і змінив назву бренду на сайті на слово «Сміливість».

У межах проекту Rozetka розповідатиме про своїх співробітників: кур'єрів, логістів, водіїв, продавців та інших працівників компанії, які продовжують працювати під час війни.

Онлайн-ритейлер з 24 лютого працює в умовах воєнного стану. Кур'єри доставляли життєво необхідні замовлення під обстрілами та вибухами, на складах були створені бомбосховища. У них спускалися працівники, які опинилися в безвиході через облогу російських військ. Інколи співробітники точок видачі самі відносили важкі замовлення людям похилого віку. 153 працівники компанії вступили до лав ЗСУ.

Наразі Rozetka відновила роботу 118 точок видачі товарів у 48 українських містах (до війни їх було 270), зокрема, у Харкові, Чернігові, Сумах, а також плануються відкриття в найбільш постраждалих від бойових дій регіонах Київщини.

Страхова компанія «Zurich Insurance» прибрала з своїх сторінок у соцмережах логотип компанії — літеру «Z». В компанії заявили, що прибирають свій логотип, аби він не сприймався людьми як акт підтримки російського вторгнення до України. «Ми тимчасово прибираємо літеру «Z» з соціальних каналів, де вона може бути хибно інтерпретована», йдеться в заяві компанії. Також в «Zurich Insurance» додали, що вони «Пильно стежать за розвитком подій та зможуть вжити додаткових заходів, якщо такі будуть потрібні».

Samsung прибрала літеру Z із назв своїх смартфонів. Йдеться про нові смартфони Samsung зі складним екраном. Якщо раніше пристрої називалися Galaxy Z Fold3 та Galaxy Z Flip3, то тепер просто Galaxy Fold3 та Galaxy Flip3.

Український колектив БЕЗ ОБМЕЖЕНЬ вирішив прибрати літеру Z з назви, оскільки її використовують окупанти. Тепер в гурту новий логотип.

Сергій Танчинець наголосив, що гурт змінив назву й тепер вона виглядатиме так: БЕЗ ОБМЕЖЕНЬ. Зараз ніхто не хоче мати те, що пов'язуватиме з окупантами.

Популярний український гурт MOZGI через російське вторгнення в Україну також вирішив видозмінити свою назву.

Зокрема, музиканти відкорегували логотип колективу. Загалом, раніше колектив мав логотип MOZGI, втім керівництво прибрато літеру Z. Нині ж назва колективу писатиметься так: MOZGI.

Прикладів такого ребрендингу вже зараз є безліч.

Крім зазначених аспектів, є й інші, які стосуються прав інтелектуальної власності під час війни, зокрема, питання паралельного імпорту, піратства тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

2. Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України: Закон України від 01.04.2022 № 2174-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2174-20#Text>

3. Ганзієнко Д. У назві вашого бренду є літера Z – символіка війни РФ в Україні? Чим ризикує ваш бізнес в такому разі. URL: <https://biz.liga.net/ua/ekonomika/all/opinion/v-nazvanii-brenda-est-bukva-z-simvolika-voynu-rf-v-ukraine-chem-riskuet-vash-biznes>

4. Rozetka змінила назву через війну. URL: <https://mind.ua/news/20240184-rozetka-zminila-nazvu-choz-vijnu>

5. Страхова компанія «Zurich Insurance» відмовляється від логотипу з літерою «Z» через її асоціацію з війною проти України. URL: <https://bykvu.com.ua/bukvy/strakhova-kompaniia-zurich-insurance-vidmovliaietsia-vid-lohotypu-z-literoiu-z-choz-ii-asotsiatsiiu-z-viinoiu-proty-ukrainy/>

6. Samsung прибрато літеру Z із назв своїх смартфонів. URL: https://tech.24tv.ua/samsung-pribrala-literu-iz-nazv-svoyih-smartfoniv_n1928435

7. Гурт БЕЗ ОБМЕЖЕНЬ забрав з назви літеру Z через війну. URL: <https://acc.cv.ua/news/ukraine/gurt-bez-obmezhen-zabrav-z-nazvi-literu-z-choz-vijnu-83060>

8. Війна в Україні: MOZGI через літеру Z змінили свою назву. URL: <https://tsn.ua/ato/mozgi-takozh-pribrali-literu-z-z-logotipu-simvol-voroga-ta-zla-2017060.html>